

کسب و کار خانگی؛ تهدید یا فرصت؟

● مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

در جامعه اسلامی که در اصل دهم قانون اساسی نیز به آن اشاره شده که همه قوانین و مقررات باید در جهت پاسداری از قداست خانواده باشد، جا دارد این موضوع در طرح نمایندگان محترم مورد توجه قرار گیرد و با اضافه کردن یک تبصره در ذیل ماده (۳) و یا درج ماده جداگانه‌ای، لزوم توجه شورای ساماندهی مشاغل خانگی به این موضوع در تدوین سیاست‌های اجرایی مشاغل خانگی و سایر وظایف این شورا مورد تأکید قانونگذار قرار گیرد.

۳. اصل شناسنامه‌دار کردن و ساماندهی صنوف و مشاغل خانگی مسئله‌ای است مهم و قابل تأیید، اما موضوع مهم‌تر از آن شناسایی و لحاظ فرصت‌ها و تهدیدهایی است که پیش روی این طرح قرار دارد که بی‌تردید توجه ویژه‌ای را می‌طلبد. اینک محصولات و خدمات ارائه شده از سوی کسب‌وکارهای خانگی به بازار کالاها و خدمات کشور افزون می‌شود تردیدی وجود ندارد، لکن نظر به موجود نبودن آمار کافی و دقیق از این بخش نمی‌توان در مورد ابعاد فعلی و آتی مشاغل خانگی از جنبه گستره بازار، میزان اشتغال و ارزش افزوده آن اظهار نظر قطعی کرد. بر این اساس اجرای طرح به صورت آزمایشی و نمونه در یک منطقه از کشور تحت نظارت و هدایت ستاد پیشنهادی راهبری کسب‌وکار پیشنهاد می‌شود. ■

است. این مرکز سه ویژگی کسب‌وکار خانگی را چنین عنوان می‌کند:

۱. حفظ اصول انسانی در محل کار؛ مشاغل خانگی براحتی می‌توانند سطوح بالاتری از حس انسان‌دوستی را نسبت به شرکت‌های معمولی از خود نشان دهند.

۲. توجه به عملکرد بلندمدت: یک کسب‌وکار خانگی راحت‌تر از مدیرانی که باید به طور سالیانه حساب پس دهند، می‌تواند به کارهای بلندمدت بیندیشد.

۳. تأکید بر کیفیت: کسب‌وکارهای خانگی مدت‌هاست مزیت ارائه کیفیت و بهای دادن به مشتری را حفظ کرده‌اند.

پیشنهاد‌های سیاستی

۱. ایجاد ستاد راهبری توسعه کسب‌وکارهای کوچک با هدف استفاده از توان همه وزارخانه‌های اقتصادی و متشکل از نهادهای اجرایی با هدف تسهیل و رونق کسب‌وکار در کشور و گنجاندن طرح ساماندهی مشاغل خانگی البته با لحاظ عدم ایجاد بار مالی اضافی از اهمیت بسزایی برخوردار است.

۲. هر چند ایجاد و توسعه مشاغل خانگی یکی از راهکارهای ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری محسوب می‌شود، نظر به اهمیت و جایگاه مقدس نهاد خانواده

۱۸ بهمن ۱۳۸۸ سرانجام مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نظر رسمی خود را اعلام کرد و تأکید کرد کلیات این طرح را قبول دارد. گزیده‌ای از این نظر کارشناسی بازوی پژوهشی مجلس را بخوانید:

سابقه قانونی طرح حمایت و ساماندهی مشاغل خانگی را می‌توان در اصل ۲۸ قانون اساسی جست‌وجو کرد که بر امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی برای احراز مشاغل تأکید دارد، بویژه اینکه به استناد سیاست‌های کلی برنامه چهارم هم می‌توان از این ایده حمایت کرد، این سیاست‌ها بر ایجاد اشتغال مولد و کاهش نرخ بیکاری، تقویت زیرساخت‌های مناسب تولید و تنوع‌بخشی فعالیت، بویژه صنایع تبدیلی، کوچک و خدمات نوین اشاره دارد. البته در قانون برنامه چهارم (که عمر آن رو به پایان است) هم در مواد متعدد بر محورهایی چون اصلاح و تقویت نهادهای پشتیبانی‌کننده توسعه کارآفرینی و صنایع کوچک و متوسط، طراحی برنامه ویژه اشتغال، توانمندسازی حسب مشارکت‌های اجتماعی، آموزش مهارت‌های شغلی و مهارت‌های زندگی برای سه دهک پایین درآمدی و... کشور، اشتغال مولد (ظرفیت‌سازی برای اشتغال در واحدهای کوچک)، آموزش‌های هدف‌دار و معطوف به اشتغال و توانمندسازی جوانان، زنان، فارغ‌التحصیلان و سایر افراد جویای کار اشاره شده

تهدیدها و فرصت‌های پیش روی اجرای طرح ساماندهی مشاغل خانگی

تهدید	فرصت
امکان تحت‌الشعاع قرار گرفتن و سرایت مسائل کسب‌وکار خانگی و وارد نمودن آسیب به نهاد خانواده	کمک به رسمی کردن بخشی از فعالیت‌های اقتصادی غیررسمی که در خانه‌ها انجام می‌شود و لذا امکان گردآوری آمار از این بخش و به تبع برنامه‌ریزی بهتر فراهم می‌شود.
ناهمسازی فضای مسکونی با فضای کسب‌وکار و به تبع سلب آرامش افراد و امکان بروز اختلاف نظر میان خانواده‌ها	افزایش توان رقابتی بنگاه‌ها از حیث ایجاد سازوکار خوشه‌ای و طبعاً بخشی از این خوشه‌ها را کسب‌وکارهای خانگی تشکیل می‌دهند
افت تحصیلی فرزندان خانوارها	توجه بیش از پیش دولت به سازوکارهای تأمین اجتماعی افراد شاغل در کسب‌وکارهای خانگی
عدم تکافوی توان مالی دولت به پوشش کامل اجتماعی و حمایت از کسب‌وکارهای خانگی	ایجاد ظرفیت و بازار جدید برای مبادله کالاها و خدمات خانگی در بازار کالاها و خدمات کشور
ایجاد انتظار و توقع کسب‌وکارهای خانگی از دولت و با توجه به محدود بودن امکان بروز نابسامانی و نارضایتی وجود خواهد داشت	ساماندهی مشاغل و کسب‌وکارهای خانگی و کمک به اشتغال افراد کم درآمد